

Wprowadzenie, 9**Historia portretu jako odrębnego gatunku sztuki, 10**

- Portret w kulturze antycznej – portret funkcjonalny, 12
- Średniowiecze i portret kultury chrześcijańskiej, 14
- Renesans jako okres narodzin portretu, 16
- Leonardo – zainteresowanie człowiekiem, 18
- Albrecht Dürer – autoportret, 19
- Wiek XVI – Holbein i portret reprezentacyjny. Manierizm, 20
- Tycjan i El Greco, 22
- Portret w wieku XVII – Rubens i van Dyck, 24
- Wiek XVII w Hiszpanii – Velázquez, 26
- Niderlandy w XVII wieku – Hals i Rembrandt, 28
- Rembrandt – autoportret, 30
- Wielka Brytania XVII i XVIII wieku – Reynolds i Gainsborough, 31
- Francja w XVIII wieku – portret pastelem, 32
- Wiek XIX – wytworność stylu, 34
- Wiek XIX – romantyzm i realizm, 36
- Impresjonizm i portret (I), 37
- Impresjonizm i portret (II), 38
- Formowanie się kierunku malarskiego: Cézanne, Gauguin, van Gogh, 40
- Van Gogh i portret psychologiczny, 42
- Toulouse-Lautrec i karykatura, 44
- Portrety awangardy i destrukcja portretu (I), 45
- Portrety awangardy i destrukcja portretu (II), 46
- Współcześni malarze i dzisiejsze portrety, 48

Rodzaje portretów i idee prowadzące do ich malowania, 51

- Obraz twarzy, półportret i portret całej postaci, 52
- Portret jako temat główny lub pretekst malowania, 54
- Tło neutralne czy wyraziste, 56
- Portret indywidualny i grupowy, 58
- Ręce, rekwizyty i spojrzenia, 60

Jak powstaje dobry portret, 63

- Warunki uzyskania dobrego portretu – wprowadzenie, 64
- Historyczny ideał – idealne proporcje, 66
- Zasady rysowania głowy frontalnie, 68
- Zasady rysowania męskiej głowy z profilu, 70
- Jak osiągnąć podobieństwo – wprowadzenie, 72
- Znajomość budowy ciała człowieka, 74
- Gesty i ruchy, 75
- Anatomia głowy ludzkiej jako synteza, 76
- Praktyczne przykłady budowania bryły głowy, 78
- Części twarzy – oczy i brwi, 79
- Oczy i brwi jako bryła, 80
- Przykłady przedstawienia oczu i brwi w malarstwie, 81
- Części twarzy – nos, 82
- Przykłady przedstawienia nosa w malarstwie, 83
- Części twarzy – usta i wargi, 84
- Przykłady pokazania warg w malarstwie, 84
- Części twarzy – uszy, 86
- Części twarzy – szczęka, szyja i czoło, 87
- Czaszka i włosy, 88
- Dłonie – anatomia i sposób pokazania, 90
- Przykłady przedstawienia dłoni w malarstwie, 92

Wiek i płeć w portrecie – człowiek dorosły, 93
Wiek i płeć w portrecie – kobieta, 94
Wiek i płeć w portrecie – ludzie starzy, 95
Wiek i płeć w portrecie – chłopcy i dziewczęta, 96
Charakter modela – poza, 97
Pozy różnych modeli, 98
Charakter modela – ubranie, 99
Charakter modela – przesada w rysach twarzy i karykatura, 101
Proporcje twarzy jako podstawa podobieństwa, 102
Szkice twarzy, 104
Ballestar – ćwiczenia w uchwyceniu proporcji i nakładanie walorów węglem rysunkowym, 107
Ballestar kończy ćwiczenie, 108
Segú wykonuje portret używając rastra, 110
Nakładanie walorów bez pomocy rastra, 112
Esther Olivé de Puig maluje olejem autoportret, 114
Ćwiczenie jako eksperyment, 116
Rezultat artystyczny – synteza i interpretacja, 119
Poza jako zagadnienie estetyczne, 120
Oświetlenie – reguły i wyjątki, 122
Kompozycja: zasady, studia i osobowość, 124
Formaty i wymiary, 126

Osobista interpretacja i artystyczny wyraz w portrecie, 129

Rysowanie portretu – techniki, 130
Przykłady interpretacji w portrecie rysunkowym, 132
Wyrazista kreska, 134
Plama jako interpretacja bryły i kontrastu, 135
Portret malowany – techniki, 136
Przykłady interpretacji w malarstwie portretowym, 138
Tworzenie bryły za pomocą walorów i świetlnych kontrastów barw, 140
Barwa skóry zwana także kolorem ciała – mieszanie farb, 142
Określanie waloru w poszczególnych technikach, 144
Kolor jako samodzielny środek wyrazu, 146
Bliższe informacje o kontraście i jasności barw, 148
Malowanie wolne i szybko, 150

Portret w praktyce, 153

Lluís Armengol rysuje autoportret, 154
Lluís Armengol kończy pierwszy autoportret, 156
Drugi autoportret, 158
Trzeci autoportret, 159
Esther Olivé de Puig maluje olejny portret starca, 160
Malarski sposób budowania postaci, 162
Gotowy portret, 164
Joan Martí rysuje pastelem portret kobiety, 166
Praca w pastelu z rozcieraniem plamy, 168
Zakończenie obrazu rysowanego, 170
Miquel Ferron maluje akrylem portret grupowy, 172
Pierwsze dotknięcia pędzla, 174
Prace końcowe jako studium, 176
Ramon Noé maluje kredkami portret dziecka, 178
Półprzezroczyste mieszanie kolorów, 180
Ostatnie szczegóły, 182
Vicenç Ballestar maluje akwarelą portret młodego mężczyzny, 184
Barwne plamy twarzy, 186
Ręce i prace wykończeniowe, 188